

VELITEĽSTVO POZEMNÝCH SÍL OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Schvaľujem.

Veliteľ pozemných síl
ozbrojených síl Slovenskej republiky
generálmajor Ing. Milan M A X I M, v. r.

Trenčín 16. decembra 2008

SLUŽOBNÁ POMÔCKA

**METODICKÉ POKYNY
NA VÝSTAVBU KONTROLNÝCH STANOVÍŠŤ**

TRENČÍN 2008

SPG-3-9/Oper

Záznamy o změně a doplnění metodických pokynů:

1.
2.
3.

PRVÁ HLAVA ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

Čl. 1

Predmet metodických pokynov

(1) Metodické pokyny na výstavbu kontrolných stanovišť (ďalej len „metodické pokyny“) definujú miesto kontrolných stanovišť v operáciách, spresňujú zásady činnosti veliteľov a jednotiek v procese plánovania kontrolných stanovišť, zameranie výcviku príslušníkov jednotky a postupy pri vlastnom pôsobení v kontrolných miestach.

(2) Metodické pokyny sú určené pre veliteľov a štáby jednotiek vytvárajúcich kontrolné stanovišťa počas nasadenia v celom spektre operácií a pre príslušníkov jednotiek podieľajúcich sa bezprostredne na vytváraní a činnosti kontrolných miest. Kontrolné miesta počas operácií predstavujú dodatočnú ochranu priestoru zodpovednosti v nadväznosti na ostatné činnosti a plynulé riadenie operácie.

(3) Ustanovenia obsiahnuté v metodických pokynoch je nutné aplikovať a využívať premyslene a tvorivo, v súlade s konkrétnou situáciou a vyhodnotením možných rizík tak, aby bolo zabezpečené plynulé riadenie a poskytovanie dostatočnej ochrany zvereného priestoru zodpovednosti (*Area of Operation* – „AOO“).

(4) Ustanovenia metodických pokynov sú východiskom pre veliteľa jednotky na spracovanie stálych operačných postupov (*Standing Operating Procedure* – ďalej len „SOP“, „SOPs“). SOPs formulujú postup veliteľa jednotky v procese výcviku, postup plánovania a realizácie určitého kontrolného miesta v rámci operácie.

DRUHÁ HLAVA KONTROLNÉ MIESTA

Čl. 2 Všeobecne

(1) Kontrolné miesta (*Check Point* – „CP“) sú neodmysliteľnou súčasťou dnešného operačného prostredia a môžu byť využité:

- a) pri kontrole presunu nekombatantov,
- b) na obmedzenie presunov nepriateľa,
- c) na zabránenie v pohybe osôb,
- d) na monitorovanie.

(2) Činnosti vykonávané v kontrolnom mieste majú spravidla priamy vplyv na miestne obyvateľstvo a vytváranie jeho postojov. Preto musia byť brané do úvahy obmedzenia a prekážky, ktoré vytvorením kontrolného miesta (miest) vzniknú tak, aby sa čo najviac eliminovali nepriaznivé dopady na miestne obyvateľstvo a tým sa formoval jeho postoj k nasadeným spojeneckým (priateľským) silám (*Friendly Forces* alebo *Blue Forces*).

Poznámka. – Nekombatant je osoba, ktorá sa nachádza na území vojnového konfliktu, alebo ním prechádza, ale nemá bojové poslanie (civilné obyvateľstvo, príslušníci Červeného kríža, humanitárnych asociácií a pod.).

(3) Vytvorenie kontrolných miest napomáha nasadeným silám kontrolovať pridelený priestor zodpovednosti a sú spravidla zamerané na:

- a) vytváranie bezpečného prostredia v celom priestore zodpovednosti so zameraním na špecifické územia a regióny v rámci hraníc priestoru,
- b) zamedzenie nekontrolovateľného pohybu a získavania informácií o zariadeniach a polohách spojeneckých síl určených na ochranu,
- c) vykonávanie systematickej kontroly presunov vozidiel tak, aby sa vytváral pocit istoty miestneho obyvateľstva,
- d) zmarenie presunov zbraní a výbušnín,
- e) pomoc pri prevzatí správy nad obyvateľstvom a materiálovými hodnotami,
- f) zber informácií a údajov o podozrivých osobách a presunoch vozidiel.

(4) Dobre naplánované pripravené a dobre realizované kontrolné miesta sú súčasťou vytvorenia prostredia bezpečnosti pre vojenské jednotky ako i určitej časti miestneho obyvateľstva. Základným predpokladom efektívnosti kontrolných miest je, že nesmú byť obíditeľné. V závislosti na podmienkach na vytvorenie kontrolných miest (určený priestor zodpovednosti, stupeň nebezpečenstva, mandát na vykonanie operácie) sa ponúkajú nasledujúce výhody a nevýhody:

a) výhody:

1. predstavujú odstrašujúcu ukážku sily a jej prítomnosti,
2. poskytujú lepšiu situačnú prehľad a znalosti o priestore zodpovednosti,
3. poskytujú lepšiu geografickú prehľad o priestore zodpovednosti,

b) nevýhody:

1. prítomnosť vlastných síl nasadených spôsobom odkrytého a zámerného zviditeľňovania ponúka možnosť pozorovania nepriateľom a následného cieleného útoku,
2. v závislosti od stupňa zabezpečenia a času držania kontrolných miest dochádza k postupnej únave ľudských zdrojov (*Human Resourcing Management* – „HRM“),
3. prítomnosť kontrolných miest môže byť príčinou nárastu lokálnych konfliktov,
4. možnosť nárastu priameho útoku na statické postavenia kontrolných miest.

Čl. 3

Ohrozenie kontrolných miest

(1) Statické umiestnenie kontrolných miest ich predurčuje ako cieľ napadnutia nepriateľom čo je nutné vziať do úvahy. Povstalecké útoky na kontrolné miesta spadajú do nasledujúcich kategórií:

- a) útok prostredníctvom improvizovaných nastražených systémov (*Improvised Explosive Devices* – „IEDs“),
- b) útok nepriamou paľbou z vozidiel využitím raketometných granátov, ručných zbraní, vysoko účinných protipancierových striel (*Vehicle-Borne Improvised Explosive Devices* – „VBIEDs“),
- c) komplexný útok.

(2) Techniky využitia improvizovaných nastražených systémov používaných povstalcami predstavujú:

- a) kladenie výbušnín pozdĺž ochrannej bariéry,
- b) skryté uloženie výbušnín do odpadkových nádob pozdĺž cesty,
- c) premyslené uloženie časovaných náloží pred vlastným odpálením,
- d) kladenie výbušnín na stredovú čiaru cesty alebo po stranách pozdĺž stredovej čiar; tým sa dosahuje vysoký účinok proti taktike predstavovanej jazdou na ceste v protismere,
- e) skryté uloženie výbušnín pod asfaltom a zapracovanie do opravovaných miest vozovky; k aktivácii sa spravidla využíva diaľkové ovládanie.

(4) Techniky útoku z vozidiel používaných povstalcami predstavujú tieto dva základné druhy:

- a) využitie vozidla v pohybe samovražednými bombovými útočníkmi,

b) útok zo zaparkovaného vozidla.

(5) Pri oboch technikách môžu byť výbušniny umiestnené vo vozidle použité priamo alebo odpálené diaľkovo. Bežne používané detonačné materiály sú plastické trhaviny a 155 mm delostrelecké granáty. Takéto vozidlá je veľmi ťažké identifikovať. Techniky predstavujú:

- a) kolóna samovražedných vozidiel; prvé vozidlo vytvorí koridor pre ostatné vozidlá, ktoré zaútočia na epicentrum niekoľkonásobne mohutnejšou explóziou,
- b) rýchlo sa pohybujúce vozidlá pokúšajúce sa preraziť zatarasy kontrolného miesta pred tým ako nastane vlastná explózia,
- c) stojace vozidlá zaparkované pozdĺž zásobovacích ciest; môžu byť použité v blízkosti predpokladaných a známych kontrolných miest.

(6) Podľa identifikovaného typu a úrovne nebezpečenstva, ktorému je v rámci operácie čelené, sa volí veľkosť a usporiadanie kontrolného miesta tak, aby bola zabezpečená jeho ochrana. V extrémne nebezpečnom prostredí sa spravidla vykonáva predbežná kontrola a prehľadávanie pred povolením vjazdu vozidla do priestoru vlastného kontrolného miesta:

- a) 50 až 100 metrov na odhalenie výbušnín na vozidlách,
- b) 10 až 25 metrov na odhalenie nastražených výbušných systémov u osôb,
- c) 10 až 25 metrov na odhalenie ručných zbraní (*Small Arms Fire* – „SAR“) u osôb.

Čl. 4

Druhy kontrolných miest

(1) Kontrolné miesta môžu byť vybudované so zameraním kontrolovať:

- a) osoby,
- b) vozidlá (*Vehicle Check Point* – „VCP“).

Kontroly môžu byť vykonávané separátne alebo simultánne.

(2) Ďalšia charakteristika kontrolných miest z hľadiska rozdielov: v predpokladanej dĺžky činnosti, v potrebnom množstve personálnych a logistických zdrojov na zriadenie a udržiavanie a času operačnej aktivity, určuje podtyp kontrolného miesta na:

- a) premyslený,
- b) rýchly,
- c) zachytávací.

Čl. 5

Členenie kontrolných miest na kontrolu vozidiel

(1) Kontrolné miesto pre vozidlá spravidla pozostáva zo štyroch zón:

- a) kanalizačná zóna,
- b) bariéra s hliadkou,
- c) prehľadávacia zóna,
- d) bezpečnostná administratívna zóna.

(2) **Kanalizačná zóna** využíva terénne prekážky alebo umelé zátarasy na vytvorenie bezpečnostného koridoru medzi vozidlom a ostatnou časťou kontrolného miesta a musí spĺňať tieto predpoklady:

- a) pred kontrolným miestom sa umiestňujú výstražné značky oznamujúce vodičom príchod do kontrolného miesta vozidiel; tým vzniká „upozorňovacia línia“, ktorá musí byť vytvorená tak, aby prichádzajúci vodiči pochopili o čo ide a zároveň sa nenarúšala plynulosť cestnej premávky; značenie musí byť dostatočné tak, aby prichádzajúci vodiči jednoznačne pochopili, že ide o kontrolné miesto vozidiel, včas mohli znížiť rýchlosť a bezpečne zastaviť vozidlá na určenom mieste,
- b) odstavené vozidlá nemôžu mať nijaký spôsob úniku zo zástupu stojacich vozidiel, pokiaľ neprejdú kontrolou,
- c) vytvorený „kanál“ pre stojace vozidlá nemôže svojou dĺžkou presiahnuť efektívny dosah najmenšieho dostrelu strelných zbraní umiestnených na kontrolnom mieste; ak je kontrolné miesto vybavené guľometom určeným na krytie vozidiel stojacich v kolóne, je možné za efektívny dosah považovať dosah guľometu bez ohľadu na dosah ostatných strelných zbraní,
- d) každé poškodenie alebo zníženie kvality funkčnosti zodolnenia kontrolného miesta musí byť okamžite opravené.

(3) **Bariéra s hliadkou** sa používa na donútenie vodičov znížiť rýchlosť a zastaviť vozidlo pred vjazdom do kontrolného miesta. V kontrolnom mieste vodič vozidla vykonáva len úkony, ktoré mu uloží sprevádzajúca hliadka. Hliadka navádza vozidlo cez serpentíny zábran, ktorých konštrukcia musí byť taká, aby aj najmohutnejšie vozidlo (čo do sily a prieražného účinku) pri styku s touto prekážkou bolo zastavené a nedošlo k jej prerazeniu ani pri vysokej rýchlosti. Príklady vytvorenia bariéry s hliadkou sú znázornené na obrázkoch číslo 1 a 2.

(4) Prekážky môžu byť vytvorené improvizovaným spôsobom:

- a) postínané stromy, ruiny budov, stavebný odpad, veľké skaly,
- b) oceľové ježky uložené pozdĺž cesty,
- c) dračie zuby, štvorstne, betónové bloky, korčentíno, hrotové pásma,
- d) iné improvizované barikády.

Obrázok 1 Bariéra s hliadkou (príklad)

Obrázok 2 Bariéra s hliadkou (príklady)

(5) Bariéra s hliadkou musí byť po celý čas krytá skupinou zabezpečujúcou ochranu (Cover Party) zo skrytého postavenia alebo osobitného postavenia (napr. strelná veža na vozidle).

(6) Aby osoby prechádzajúce kontrolným miestom ľahšie pochopili nárast autority a prezentácie sily, sa v súlade s pravidlami nasadenia (*Rules of Engagement* – „ROE“) určuje: zóna výstrahy, zóna varovania a čiara zastavenia vozidla.

(7) **Prehľadávacia zóna** je relatívne zabezpečený priestor, v ktorom sa vykonáva identifikácia osôb a vozidiel a nadväzne prehľadávanie vozidiel. V tejto zóne sa rozhoduje o konfiškácii prípadného kontrabandu či zbraní, zatknutí podozrivých

osôb, alebo o povolení pokračovať v jazde. Príklad činnosti v prehľadávacej zóne je znázornený na obrázku číslo 3. Zóna je tvorená:

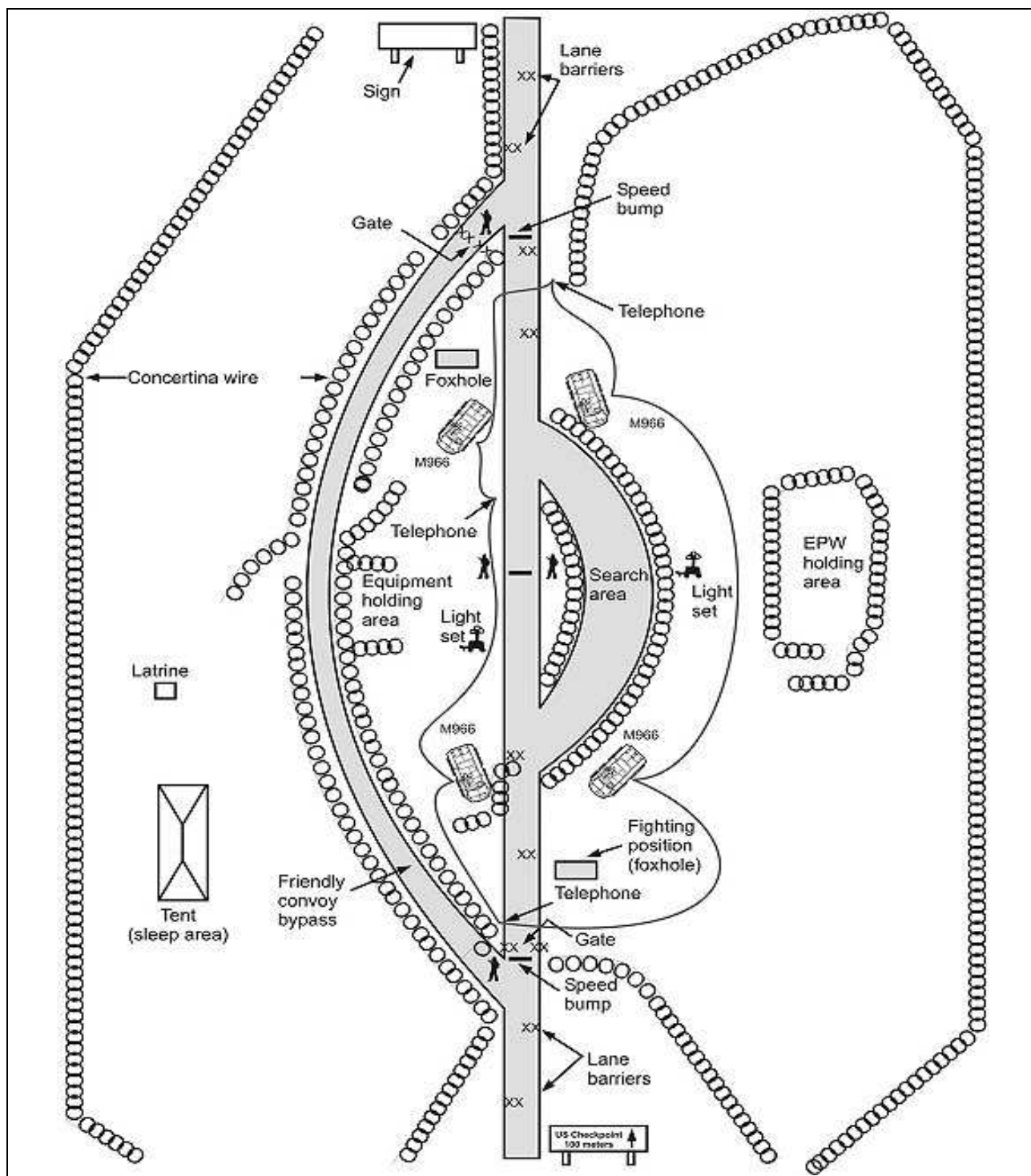
- a) blokovacími zábranami, ktoré zabránia vjazdu (výjazdu) vozidla bez strát na ľudských životoch alebo na technike,
- b) sektorom pre kontrolované vozidlo; vozidlo je izolované od ostatných vozidiel prekážkami,
- c) palebným postavením obsluhy zbraňového systému, ktorá musí mať dokonalý výhľad na prehľadávané vozidlo.

(8) Prehľadávacia zóna je ďalej delená do troch podzón:

- a) **zóna prehľadávania osôb**; osoby sú v tejto zóne identifikované, prehľadané a v prípade potreby zadržané; zóna zahŕňa oddelené priestory alebo zatemnené priestory na vytvorenie potrebného súkromia, osobitne ak sú prehľadávané ženy a deti,
- b) **zóna prehľadávania vozidiel**; vozidlá sú identifikované, prehľadávané a v prípade potreby zadržané,
- c) **reakčná vojenská zóna**; priestor zóny sa stanovuje tak, aby svojou polohou posilovala kontrolné miesto a bola možná okamžitá odozva použitím smrtiacich, alebo zneškodňujúcich prostriedkov; v zóne sa spravidla umiestňujú ženisti a špecialisti na likvidáciu výbušného materiálu (*Explosive Ordnance Disposal* – „EOD“), ktorí sa spolupodieľajú na analýze, zaistiťovaní a likvidácii munície a identifikácii nastrožených výbušných systémov.

Obrázok 3 Prehľadávanie osôb a vozidiel (príklad)

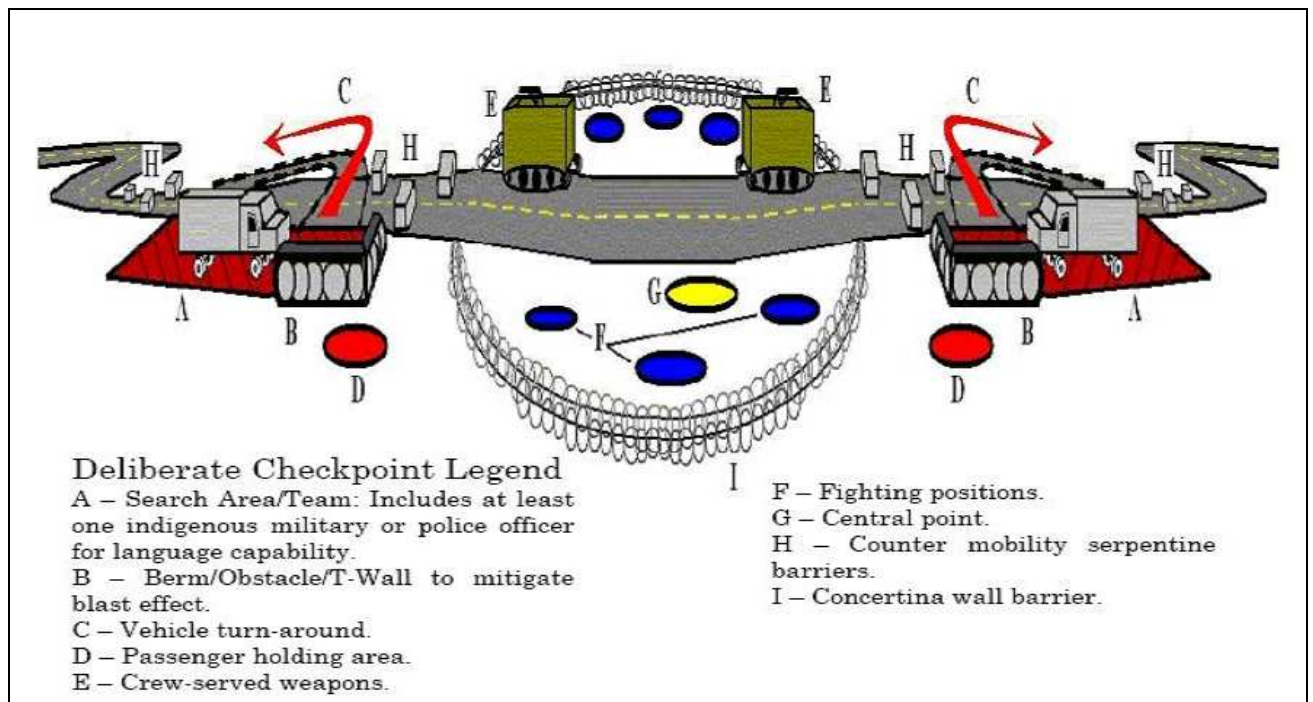

Obrázok 4 Rozmiestnenie kontrolného miesta pre vozidlá (príklad)

Poznámky.

1. Lane barriers – lúnia zátarás.
2. Sign – výstražná značka.
3. Speed bump – spomaľovač.
4. Gate – brána.
5. Telephone – telefón.

6. Foxhole – ochranný okop.
7. M966 – bojové vozidlo.
8. Search area – priestor prehľadávania.
9. Equipment holding area – priestor umiestnenia výzbroje.
10. Light set – sústava reflektorov.
11. Fighting position (foxhole) – palebné postavenie (ochranný okop).
12. Friendly convoy baypas – obchádzka pre vlastné sily.
13. Latrine – WC.
14. EPW holding area – priestor pre zadržané osoby.
15. Concertine wire – drôtená zátarasa.
16. Tent (sleep area) – stan (priestor na odpočinok).

Obrázok 5 Premyslené kontrolné miesto pre vozidlá (príklad)

Poznámky.

- A – prehľadávacia zóna/tím doplnený miestnym vojenským alebo policajným dôstojníkom.
- B – zemný val/zátarasa/T-stena na zmiernenie následkov výbuchu.
- C – priestor pre otáčanie vozidiel.
- D – vyčkávací priestor pre vstupujúcich.
- E – priestor umiestnenia výzbroje príslušníkov kontrolného miesta.
- F – palebné postavenia.
- G – miesto velenia.
- H – sústava bariér vytvárajúca serpentíny.
- I – ochranný drôtený plot.

Čl. 6

Premyslené kontrolné miesto pre vozidlá

Premyslené kontrolné miesta pre vozidlá môže byť zostavené ako kontinuálne (deň, noc) alebo semikontinuálne (fungujúce len počas určitej časti dňa alebo v určitom období). Kontrolné miesta sa umiestňujú spravidla vedľa hlavnej cesty v blízkosti hraníc, na vstupných bodoch do mesta, na rohoch kontrolovaného územia, základne a pod. Ich význam v rámci obranného plánu je viac menej zastrašujúci a nie je možné od ich fungovania očakávať významné výsledky. Príklady rozmiestnenia kontrolného miesta sú znázornené na obrázkoch číslo 4 a 5.

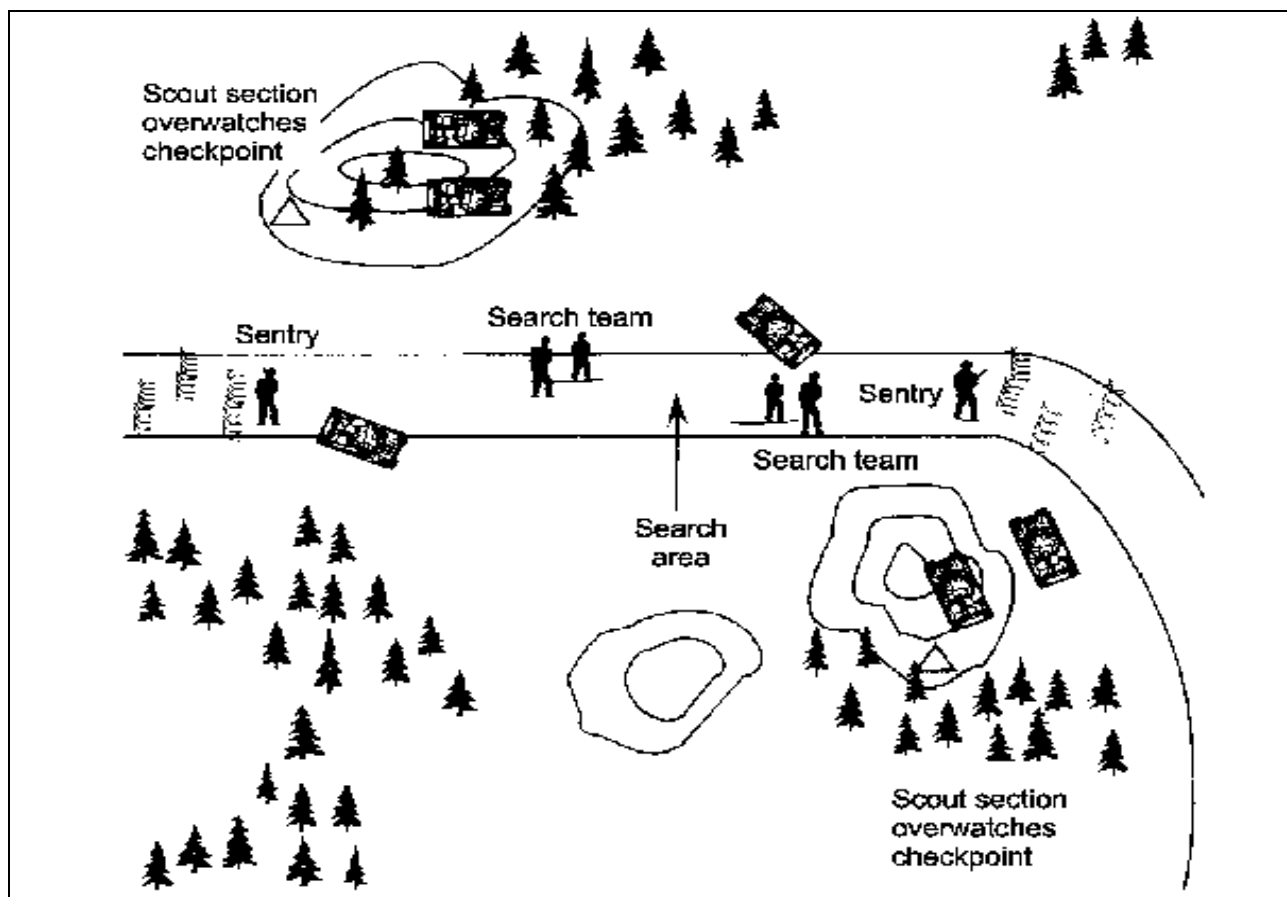
Čl. 7

Náhle kontrolné miesto pre vozidlá

(1) Vytvorenie náhleho kontrolného miesta pre vozidlá je realizované ihneď po vzniku jeho potreby spravidla na určitý, relatívne krátky čas (30 až 120 minút). Bezprostredne ho vytvára hliadkujúca jednotka. Typickými príkladmi vytvorenia náhleho kontrolného miesta pre vozidlá je jeho vytvorenie v zastavanom priestore v mieste, kde je predpoklad využitia únikovej cesty (ciest) mimo trvalo vytvorené kontrolné miesta a ako súčasť operácie, kde primárne plnia funkciu narušenia nepriateľskej aktivity.

(2) Vytvorenie kontrolného miesta môže byť nariadené nadriadeným veliteľom; v tomto prípade sa pred vlastnou aktivitou postupuje obvyklým postupom pre plánovanie a nácvik. Pri výbere miesta a stanovení času realizácie kontrolného miesta sa dôkladne zvažujú miestne zvyklosti a posudzuje vhodnosť terénu. Vytvorenie náhleho kontrolného miesta musí vždy potvrdiť príslušný veliteľ, v prípade možného oneskorenia vydaním ústneho rozkazu.

(3) Základným predpokladom efektívneho využitia náhleho kontrolného miesta je využitie momentu prekvapenia. To si vyžaduje vytvoriť uzatváracie tímy (cut-off teams) s úlohou zabrániť prieniku informácií k nepriateľovi a tým zabrániť prezradeniu akcie alebo dokonca operácie. Tieto aktivity sa vykonávajú nepretržite. Predpokladom udržania vytvoreného informačného embarga je osobná zodpovednosť každého zúčastneného a vhodné rozmiestnenie uzatváracích tímov v teréne. Kontrolné miesto by malo byť umiestnené tak, aby bolo pre prichádzajúce vozidlá viditeľné až po prejdení postavení uzatváracieho tímu; improvizované zábrany (napr. vozidlá) sa rozmiestňujú v hliadkovacej zóne, mobilný zbraňový systém v obrannej zóne tak, aby improvizované zábrany boli palebne kryté.

Obrázok 6 Náhle kontrolné miesto pre vozidlá (príklad)

Poznámky.

1. Scout section overwatches checkpoint – postavenie prieskumného pozorovacieho tímu.
2. Sentry – hliadka.
3. Search team – prehľadavací tím.
4. Search area – prehľadavacia zóna.

Čl. 8

Zachytávacie kontrolné miesto pre vozidlá

(1) Zachytávacie kontrolné miesto pre vozidlá predstavuje najjednoduchšiu formu kontrolného miesta pre vozidlá. Jeho základ tvorí skupina palebnej podpory; ostatné súčasti sú totožné ako v predchádzajúcich typoch kontrolných miest pre vozidlá. Zachytávacie kontrolné miesto môže byť zriadené okamžite. V bežných situáciách ho s malým časovým predstihom vytvára hliadkovaná skupina na základe vyhodnotenia vzniknutej situácie [potreba zadržať alebo prehľadať podozrivé vozidlo (vozidlá)]. Zachytávacie kontrolné miesto sa vytvára výlučne z materiálnych a personálnych zdrojov hliadky, len obmedzene z dostupných skladových zásob. Zachytávacie kontrolné miesto pre vozidlá je znázornené na obrázkoch číslo 7 a 8.

Obrázok 7 Zachytávacie kontrolné miesto pre vozidlá (príklad)

(2) Prehľadávanie v zachytávacom kontrolnom mieste môže byť zamerané:

- a) iba na zistenie konkrétnych osôb alebo špecifických vecí,
- b) na rozrušenie nepriateľských operácií v priestore zodpovednosti.

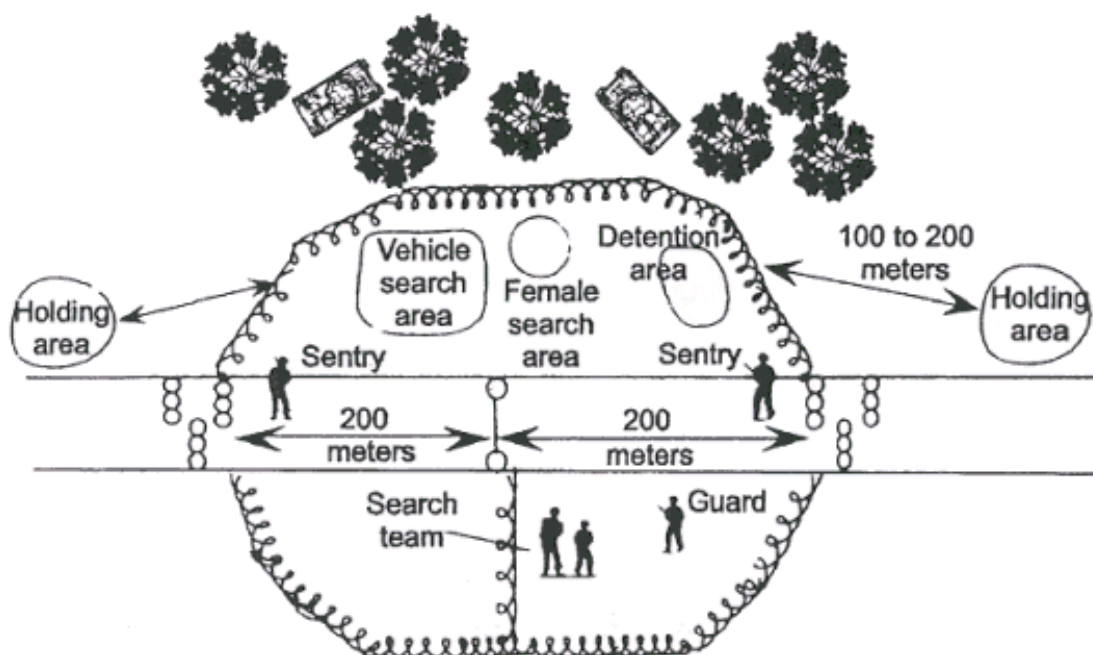
Pretože tento typ kontrolného miesta nevyžaduje vybavenie špeciálnou technikou, môže byť vytvorené veliteľom hliadky, alebo môže byť vykonávané súčasne niekoľkými hliadkami na základe nariadenia veliteľa jednotky, ktorá hliadky vytvára. Príslušnému veliteľovi sa tým vytvára možnosť vysokej flexibility a vytvorenia dominancie v priestore zodpovednosti s možnosťou reagovať na možné hrozby.

(3) Zachytávacie kontrolné miesto môže byť vytvorené hliadkou nasadnutou na vozidle alebo zosadnutej z vozidla.

(4) Postup zosadnutej hliadky:

- a) zosadnutá skupina musí zaujať postavenia pred vypnutím motora vozidla,
- b) po zaujatí postavení dá prehľadávač (searcher) a guľometník pokyn vodičovi vozidla na zastavenie vozidla
- c) kontrolné miesto sa vytvára v priestore, ktorý neumožňuje prechádzajúcim vozidlám príliš vysokú rýchlosť a sú tu obmedzené možnosti uniknúť,
- d) ďalší strelci vykonávajú zónovú ochranu a odkláňanie vozidiel a neustálu vizuálnu kontrolu ulíc, zariadení a možných únikových ciest pred vytvoreným kontrolným miestom a za ním.

(5) Použitie viacerých obrnených vozidiel rozširuje účinnosť kontrolného miesta, pretože vozidlá sú hlavným zastrešujúcim faktorom. Vozidlá môžu rýchlo zablokovať cestu na zabezpečenie vykonania prehliadky podozrivého vozidla. Navyše prítomnosť zbraní väčšieho kalibru na vozidlách skôr donúti vodiča zastaviť. Zachytávacie kontrolné miesto musí byť vytvorené rýchlo a nemôže byť realizované dlhší čas bez dodatočnej ochrany, pretože nasadnutá hliadka má spravidla obmedzené schopnosti obrany a pohyblivosti a môže sa stať pomerne ľahkým terčom útoku.

Obrázok 8 Zachytávacie kontrolné miesto pre vozidlá (príklad)

Poznámky.

1. Holding area – zachytávací priestor.
2. Vehicle search area – priestor na prehľadávanie vozidiel.
3. Female search area – priestor na prehľadávanie žien.
4. Detention area – priestor pre zadržaných.
5. Sentry – hliadka.
6. 100 to 200 meters – 100 až 200 metrov.
7. 200 meters – 200 metrov.
8. Search team – prehľadávací tím.
9. Guard – stráž.

Čl. 9 Nácvik činnosti

Obsah nácviku činnosti je pre premyslené a náhle kontrolné miesto pre vozidlá rovnaký:

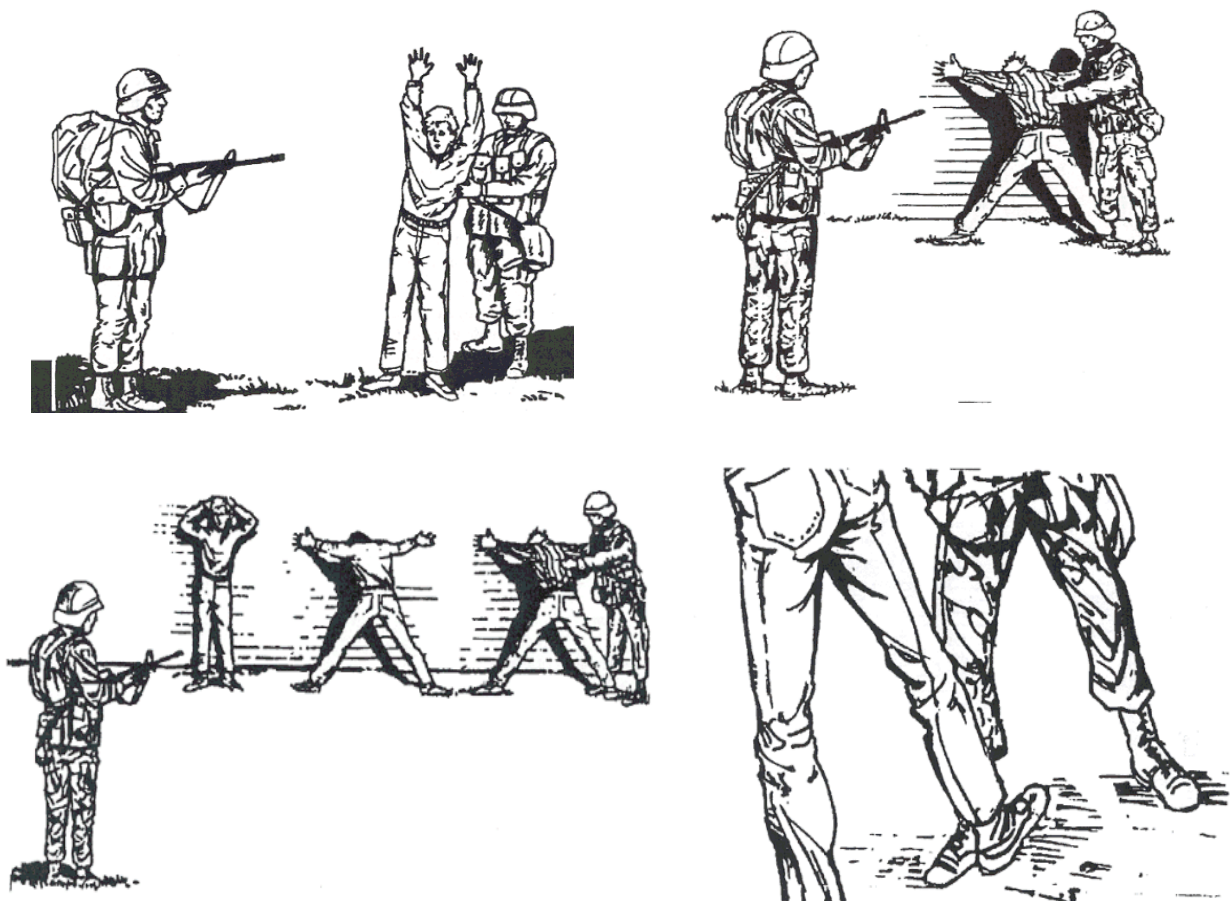
- a) jednotka určená na vytvorenie kontrolného miesta ostáva na pozorovateľni po celý čas rozvíjania uzatváracieho tímu a kryje ho,
- b) veliteľ odsúhlasí priestor na vytvorenie kontrolného miesta, jeho hranice a určí kde sa rozmiestnia uzatváracie tímy a skupiny na krytie paľbou (Covering Parties),
- c) uzatváracie tímy pred vlastným rozmiestnením musia vykonať obhliadku sektoru zodpovednosti (Clearance Check),
- d) skupina v kontrolnom mieste vykoná prehliadku vlastného priestoru,

- e) pred zrušením kontrolného miesta je potrebné vykonať prehľadanie príľahlej časti vozovky po oboch stranách a v dĺžke rovnajúcej sa viditeľnosti z kontrolného miesta za účelom nájdania prípadne pred prehliadkou odhodenej munície a zbraní.

Čl. 10 Kontrolné miesto pre osoby

(1) Kontrolné miesto na prehľadávanie osôb sa vytvára nadväzne na kontrolné miesto pre vozidlá a je určené na dokončenie úloh kontroly. Kontrolné miesto pre osoby musí spĺňať tie isté požiadavky ako kontrolné miesto pre vozidlá (postup pri prehľadávaní osôb je znázornený na obrázku číslo 9):

- a) použitie zábran na reguláciu prístupu osôb do kontrolnej zóny je riešené obdobne,
b) osoby sú upovedomené formou informačných tabúľ a nápisov o tom, aké doklady a činnosti sú od nich vyžadované tak, aby sa zaistila kontinuita kontroly,

Obrázok 9 Prehľadávanie osôb so zaistením

- c) ak nie je k dispozícii systém na identifikáciu osôb vykoná sa iba prehliadka osôb a príručnej batožiny,
- d) počet ľudí v rade by mal byť čo najmenší, ak je potrebné, je možné zriadiť ďalší inšpekčný bod zabezpečovaný voľnými vojakmi.

(2) Veliteľ musí zabezpečiť zariadenia a vybavenie na prehľadávanie osôb v dostatočnom množstve (detektor kovov, gumené rukavice a pod.) Na vykonávanie prehľadávania rodín a žien je potrebné vytvoriť oddelený priestor s potrebnou mierou súkromia a personál ženského pohlavia.

Čl. 11

Plánovanie kontrolných miest

Pri plánovaní a príprave kontrolných miest musia byť aplikované tieto zásady:

- a) **utajenie.** Úroveň utajenia je podmienená cieľmi, ktoré majú kontrolné miesta naplniť a stupňom ohrozenia. Kontrolné miesta by mali byť takticky ukryté aby boli viditeľné len z malej vzdialenosti a v obmedzenom uhle (pri ostrých zákrutách, lomoch a pod.). V prípade potreby sa kontrolné miesta môžu vytvoriť na nápadných miestach s umiestnením predchádzajúcich varovných návěstí. Rozhodujúcim faktorom pre stupeň utajenia stupeň ohrozenia kontrolného miesta.
- b) **bezpečnosť.** Na ochranu kontrolného miesta sa musí vyčleniť dostatok síl a prostriedkov vo všetkých fázach jeho činnosti, osobitne počas jeho iniciácie. Zásady zabezpečenia kontrolného miesta:
 1. uzatváracie tímy sa rozmiestňujú po oboch stranách tak, aby priestor vymedzený na prehľadávanie ostal „prístupný“,
 2. uzatváracie tímy zabezpečujú varovanie pred blížiacim sa nebezpečenstvom; na základe ich signálu sa rozkladá systém zábran a ochrany kontrolného miesta,
 3. kontrolné miesto musí byť v priestore ohrozenom možnými útokmi vybavené dostatočným počtom záloh určených najmä na odrazenie útoku,
 4. plánované kontrolné miesta sa musia vybaviť účinným systémom na spomalenie blížiaceho sa vozidla spravidla na všetkých prístupných smeroch (spomaľovacie retardéry, oceľoví ježkovia a pod.),
 5. na vyhodnotených smeroch prístupu musia byť stanovené bezpečnostného okruhu na vylúčenie použitia nastražených výbušných systémov a vytvorenie pascí na vojakov (booby traps),
- c) **úlohy pre jednotku.** Zásady, ktoré je potrebné aplikovať:
 - 1, počet a vybavenie jednotky sú závislé na počte ciest, ktoré majú byť pokryté, hustote premávky a type kontrolného miesta,
 2. v prehľadávacom tíme osôb musí byť zaradená i žena,

3. prehľadávanie sa musí vykonávať minimálne vo dvojiciach so vzájomným krytím,
4. vozidlo a jeho posádka sa kontrolujú dôkladne a kontinuálne,
- d) **pravidlá nasadenia** (*Rules of Engagement* – „ROE“); všetci vojaci musia byť plne oboznámení s pravidlami nasadenia, musia ich plne rešpektovať a musia vedieť za akých okolností je možné použiť zbraň,
- e) **nácvik okamžitej reakcie** a jeho vykonanie v kontrolnom mieste musí byť navrhnuté rozohrou neočakávaných situácií v rámci bojových hier,
- f) **host'ovanie národnej polície** je vhodné využiť najmä v prípade nedostatku vlastných zdrojov počas prehľadávania,
- g) **tlmočníci** musia byť prítomní na každom kontrolnom mieste; najmä na odľahlom pracovisku sa môže ich neprítomnosť stať kritickým prvkom; počet tlmočníkov je závislý na veľkosti kontrolného miesta a požiadaviek na plynulosť premávky,
- h) **gul'ometník** (strelec); kontrolné miesto musí byť vybavené strelnými (letálnymi) zbraňami schválenými pravidlami nasadenia ako obrana proti možnému nebezpečenstvu; varovnému výstrelu a následnému zneškodneniu blížiaceho sa vozidla musí predchádzať použitie výstražných značiek, bodového svetla, či laserových oslepovačov a pod.,
- i) **prieskum** (výstražné zariadenia); na zvýšenie ochrany vojakov v kontrolnom mieste je vhodné použiť zariadenia pre včasnú výstrahu pred blížiacim sa vozidlom, vykonať zbežnú kontrolu a použiť zariadenia na kontrolu výbušnín pred kontrolným miestom a použiť služobných psov,
- j) **komunikácia** (*Communication*) a prostredie na jej udržanie sú nevyhnutné na prijímanie a vykonanie nových pokynov, na prijímanie informácií o hľadaných osobách, podávanie hlásení nadriadenému a pod.; interný komunikačný kanál medzi viacerými kontrolnými miestami rapídne znižuje reakčný čas; na druhej strane z dôvodu možnej iniciácie výbušnín a nástražných výbušných systémov môže byť použitie rádiokomunikácie a mobilných telefón obmedzené,
- k) **využitie civilných autorít**. Civilná polícia na kontrolných miestach môže zabezpečiť:
 1. precvičovanie návykov prehľadávania, zatýkania osôb a ich zadržania v prípade, ak nepostačujú nasadené vojenské sily,
 2. prevzatie a odovzdanie zhabaného materiálu a zadržaných osôb,
 3. komunikáciu s miestnym obyvateľstvom (zabezpečenie tlmočenia a pod.),
- l) **doplňujúce jednotky** (*Attachements*). Na vykonávanie činností v kontrolnom mieste môže byť nasadená jednotka posilnená týmito silami:
 1. **bojové jednotky** vybavené prepravnými vozidlami, ľahkými obrnenými vozidlami (*Light Armored Vehicles* – „LAV“) a tankami tak, aby zvýšili palebnú silu a mobilitu,
 2. **vojenská polícia** na zabezpečenie a riadenie evakuácie utečencov a asistenciu pri zatýkaní a zadržiavaní osôb,

3. **odt'ahová služba** na zabezpečenie odt'ahovania zadržaných vozidiel a uvoľňovanie zapadnutých vozidiel,
4. **tlmočník-vyšetrovateľ** zabezpečuje dorozumenie s kontrolovanými osobami, preklad dokumentov, pomoc pri kladení otázok a v prípade nevyhnutnosti nutnosti vedie vyšetrovanie,
5. **civilno-vojenská spolupráca** (*Civil-Military Co-operation* – „CIMIC“) a **psychologické operácie** (*Psychology Operations* – „PsyOps“) napomáha pri získavaní informácií od miestneho obyvateľstva, ovplyvňovaní a formovaní názorov komunit a utečencov; v prípade neprítomnosti príslušných špecialistov plnia úlohy CIMIC a PsyOps iní príslušníci prítomní v kontrolnom mieste,
6. **kontrašpionáž**; úlohou kontrašpionáže je sledovať priebeh celej operácie, identifikovať a vyťažovať spravodajsky zaujímavé osoby, asistovať v súdnych konaniach procesoch,
7. **jednotky host'ujúcej krajiny**; v kontrolnom mieste je vhodné využiť jednotky host'ujúcej krajiny ak to ich stav a pripravenosť umožňuje.

Čl. 12

Kritéria na výber kontrolného miesta

(1) Veliteľ rozhoduje o umiestnení kontrolného miesta v závislosti na type kontrolného miesta a času, ktorý je k dispozícii na vykonanie operačnej procedúry. Úvaha o vytvorení kontrolného miesta zahŕňa:

- a) posúdenie vhodnosti možných prístupových ciest pre vozidlá a osoby,
- b) posúdenie vhodnosti križovatiek pre vykonávanie kontroly vozidiel (zbíhanie premávky, centralizácia smerov a pod.),
- c) výber miest, v ktorých má vozidlo dostatočný čas spomaliť a zastaviť,
- d) výber jednosmerných ulíc, v ktorých je možné vytvárať kanál na riadenie premávky a pohybu osôb,
- e) výber postavení pre uzatváracie tímy tak, aby bolo možné včas varovať príslušníkov kontrolného miesta pri príchode vozidla a vytvoriť dostatočnú časovú rezervu na rozmiestnenie zátarás.

(2) Kontrolné miesta sú vytvárané v celom spektre operačných úloh a prostredí, preto musia byť príslušníci jednotky pripravení na vedenie boja a riešenie rôznych zložitých situácií:

- a) vhodným rozmiestnením zbraňových systémov s obsluhou na prístupových cestách,
- b) nasadením protitankových zbraní na zastrašenie nepriateľa, v krajnej situácii zaútočiť na obrnené a automobilové ciele,
- c) nasadením nepriamej palebnej podpory na pokrytie priestoru smrteľného nebezpečenstva,

- d) hliadkovaním v okolí kontrolného miesta; cieľom je posilniť obrannú líniu, poskytnúť včasné varovanie a získať prehľad o situácii za hranicou kontrolného miesta,
- e) nácvikmi reakcie na možné varianty situácií a preverením pochopenia úloh všetkými vojakmi,
- f) častým striedaním tímov; vytvoriť tým ilúziu mohutnosti nasadených síl, tímy zároveň získajú dokonalejší prehľad o prostredí; striedanie v žiadnom prípade nesmie mať cyklický rozvrh! (pravidelné striedanie je ľahko zmapovateľné nepriateľom a stáva sa veľkým hendikepom pre nasadené jednotky),
- g) preverením spracovania SOPs na vedenie činností v kontrolnom mieste v noci a príslušného vybavenia u všetkých podriadených (prístroje na pozorovanie za zníženej viditeľnosti, bodové a plošné svietidlá a pod.).

(3) Pred vytvorením kontrolného miesta musí veliteľ určiť jeho operačný mód. Existujú dva operačné módy:

- a) systematický. V systematickom kontrolnom mieste sa vykonáva podrobná kontrola všetkých prechádzajúcich vozidiel a osôb. Kontrola je veľmi prácna a pre plánované kontrolné miesto vyžaduje jednotku najmenej v sile čaty. Veliteľ čaty musí zvážiť spôsob rotácie osôb na jednotlivých stanovištiach, osobitne pre nočné zmeny tak, aby bola zachovaná ostražitosť nasadených príslušníkov, spôsob komunikácie a používania nacvičených signálov.
- b) náhodný. V náhodnom kontrolovanom mieste sú prehľadávané iba vytipované vozidlá a osoby. Spôsob, ako sú vozidlá prehľadávané je špecifikovaný v SOPs. Myšlienka je čo možno najviac zachovať plynulosť cestnej premávky, tým nenarušiť zaužívané rutiny a súčasne preukazovať iniciatívu. Výber osôb a vozidiel na kontrolu prebieha podľa SOPs, ale musí byť ponechaný priestor na špecifikáciu podozrenia. Všetky zistené podozrenia a skutočnosti (kontrolovaná dokumentácia a pod.) musia byť veľmi podrobne preverené.

Čl. 13 **Prehľad o situácii**

Veliteľ vytvorí súbor scenárov, ktorých overenie mu umožní poznať či príslušní jednotky majú dostatočné povedomie o možných variantoch situácii a či sú schopní reagovať na ne (*Information Awareness* – „IA“). Možné scenáre vychádzajú spravidla z reakcií na nasledujúce otázky:

- a) Kde budú umiestnené zadržané vozidlá alebo osoby. Je potrebná odťahová služba?
- b) Môže kontrolné miesto pokračovať v činnosti v prípade zadržania vozidiel alebo zatknutia osôb?
- c) Aké metódy donucovania budú voči vodičovi použité? Čo ak odmietne?

- d) Môžu byť použité letálne (usmrcujúce) zbrane?
- e) Treba upovedomiť miestne obyvateľstvo?
- f) Aké sú procedúry na informovanie nadriadených?
- g) Aké informácie sú požadované v odpovedi?
- h) Ktoré informácie sú kľúčové pre vyžiadanie posíl na základe vzniknutej situácie?
- i) Ako bude narábané so zadržaným kontrabandom?
- j) Ako postupovať proti vozidlám, ktoré sa pokúsia obísť kontrolu?

Čl. 14

Personálny profil

Počas činnosti v kontrolnom mieste nadriadený stupeň vykonáva spravodajský prieskum s cieľom zistiť povahu a rozsah nebezpečenstva. To zahŕňa fotodokumentáciu a brífingy. V každom kontrolnom mieste sa musí viesť bojový denník (*War Diary*, známy tiež ako *Log Book*), ktorý predstavuje užitočnú pomôcku pri hľadaní systematického vzoru v aktivitách nepriateľa. Všeobecné indikátory nepriateľa sú:

- a) osoba stredného veku,
- b) osoba cestujúca sama,
- c) osoba bez osobných dokladov alebo vybavená nezvyčajnými dokladmi,
- d) osoba majúca väčšiu sumu peňazí a iné ceniny,
- e) osoba vykazujúca zvláštnu aktivitu,
- f) osoba brániaca sa odpovediam na otázky a prehľadávaniu,
- g) osoba používajúca nepriateľský „Modus Operandi“,
- h) záznamy o osobe z minulosti sú pozitívne na spoluprácu s nepriateľom,
- i) osoba rozpráva podozrivý alebo nesúvislý príbeh,
- k) osoba má rodinu na nepriateľskom území,
- l) osoba má špeciálne technické zručnosti a znalosti,
- m) osoba porušila zákazy v iných sektoroch (zákaz vychádzania a pod.).

TRE T I A H L A V A
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Čl. 15
Účinnosť

Tieto metodické pokyny nadobudnú účinnosť 1. marca 2009.

O B S A H

Prvá hlava Základné ustanovenia	3
Predmet metodických pokynov	3
Druhá hlava Kontrolné miesta	3
Všeobecne	4
Ohrozenie kontrolných miest	5
Druhy kontrolných miest	6
Členenie kontrolných miest na kontrolu vozidiel	7
Premyslené kontrolné miesto pre vozidlá	12
Náhle kontrolné miesto pre vozidlá	12
Zachytávacie kontrolné miesto pre vozidlá	13
Nácvik činnosti	15
Kontrolné miesto pre osoby	16
Plánovanie kontrolných miest	17
Kritéria na výber kontrolného miesta	19
Prehľad o situácii	20
Personálny profil	21
Tretia hlava Záverečné ustanovenia	22
Účinnosť	22

Zodpovedný funkcionár: plk. gšt. Ing. Ľubomír MIŠKOLCI

Redaktor: mjr. Ing. Miroslav BELANSKÝ

Autor: npor. Ing. Martin OBERT

kpt. Ing. Ján REPISKÝ

Redakčná úprava: z. Ing. Martin MACÍČEK

Tlač: 5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Metodické pokyny pridelené podľa rozdeľovníka.

